

ผลการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ
สำหรับเด็กอนุบาล

นางสาว ศิวรี อรัญนารถ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปะศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF ORGANIZING ART EDUCATION LEARNING EXPERIENCE
FOR ENHANCING VISUAL ART LEARNING OF KINDERGATENERS

Miss Siwaree Arunyanart

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Art Education

Department of Art, Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

511547

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษา

เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ สำหรับเด็กอนุบาล

โดย

นางสาว ศิรรี อรัญนารถ

สาขาวิชา

ศิลปะศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ คุณประเสริฐ

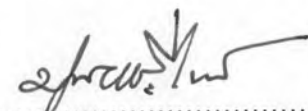
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณะบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำไพ ตีรณสาร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ คุณประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปุณณรัตน์ พิชญไพบุลย์)

ศิริ อริญารด : ผลการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ
สำหรับเด็กอนุบาล (EFFECTS OF ORGANIZING ART EDUCATION LEARNING
EXPERIENCE FOR ENHANCING VISUAL ART LEARNING OF
KINDERGATENERS) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร.สันติ คุณประเสริฐ, 194 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลการจัดประสบการณ์ศิลปะ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ทางศิลปะสำหรับเด็กอนุบาล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดประสบการณ์
ศิลปะศึกษา เกี่ยวกับทัศนธาตุ จำนวน 6 แผน ได้แก่ เส้น รูปร่าง รูปทรง สี น้ำหนัก และพื้นผิว
2) สื่อสัมผัสที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ 3) แบบประเมินด้านความรู้ 4) แบบประเมินด้านทักษะ
5) แบบประเมินด้านเจตคติ โดยมีตัวอย่างประชากรคือ เด็กอนุบาลอายุ 5-6 ปี จากโรงเรียนอนุบาล
จุไรรัตน์ จำนวน 20 คน ทั้งนี้ได้มีการทดสอบก่อนการเรียนรู้ด้วยแบบประเมินด้านความรู้ ทำการ
สอนตามแผนการจัดประสบการณ์ศิลปะที่สร้างขึ้น โดยดำเนินการสอนด้วยตนเอง สัปดาห์ละ 1
ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ หลังการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ได้ทำการทดสอบด้วยแบบ
ประเมินด้านความรู้ชุดเดิมอีกครั้ง และนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบเพื่อ
ศึกษาผลการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษา โดยการทดสอบค่าทางสถิติ (t-test) วิเคราะห์ข้อมูลจาก
แบบประเมินด้านทักษะ และแบบประเมินด้านเจตคติโดยการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทางศิลปะของเด็กอนุบาล ด้านความรู้ หลัง
การเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ศิลปะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์ศิลปะ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะสำหรับเด็ก
ปฐมวัยนี้ มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนในเรื่องการเรียนรู้ทางศิลปะที่สูงขึ้น ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะ ได้แก่
เรื่อง สี เส้น พื้นผิว และรูปร่าง อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก เรื่องน้ำหนักอยู่ในเกณฑ์ระดับดี เรื่อง
รูปทรงอยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ได้ ผลสัมฤทธิ์ด้านเจตคติพบว่ามีการพัฒนาด้านอารมณ์และสังคม
ทั้งนี้ผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษา โดยให้เด็ก ได้รับ
ประสบการณ์ตรงผ่านการเรียนรู้ในรูปแบบวิธีการใช้สื่อสัมผัสที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ ส่งผล
ให้เด็กได้เกิดการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ อันจะส่งผลนำไปสู่การเรียนรู้ทาง
สุนทรียภาพต่อไป

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา ลายมือชื่อนิติศ ศิริ อริญารด
สาขาวิชา ศิลปศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ปีการศึกษา 2551

4883765027 : MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD: ART EDUCATION LEARNING EXPERIENCE/ VISUAL ART LEARNING

SIWAREE ARUNYANART : EFFECTS OF ORGANIZING ART EDUCATION

LEARNING EXPERIENCE FOR ENHANCING VISUAL ART LEARNING OF

KINDERGATENERS. THESIS PRINCIPAL ADVISOR: ASSOC. PROF. SANTI

KUNPRASERT. Ed.D., 194 pp.

The purpose of this research was to present effects of organizing art education learning experience for enhancing visual art learning of kindergateners. The instruments used in this research were constructed by the research which included 1) a set of 6 lesson plans. The content concerned with visual elements of art which included line, shape, form, color, value and texture 2) art learning instruction materials 3) art-knowledge evaluation form 4) art-skill evaluation form 5) art-attitude evaluation form. The subject sampling group, 20 kindergateners five and six years old from Chulairat Kindergarten school. The research steps was pre testing before learning, after that the researcher used the lesson plans 1 day a week for 6 weeks. The last was post testing with the same art-knowledge evaluation form. The scores of both test then were compare the statistical significant by using t-test. The art-skill evaluation and art-attitude evaluation were analyzed by percentage.

The result of this research indicate that the art knowledge evaluation scores were statistical significantly higher than those before the learning model was implemented at .05. This finding showed that organizing art education learning experience could develop visual art learning for kindergateners. Result of art-skill evaluation concerning to color, line, texture and shape were very good level while the value were good level and form were at fare level. The result of art-attitude evaluation showed emotion and social development. According to the research result it showed that organizing art education learning experience for enhancing visual art learning of kindergateners could develop art-knowledge evaluation, art-skill evaluation, art-attitude and were the foundation for future development of kindergateners 's aesthetic.

Department : Art, Music and Dance Education

Student's signature :

ศิริ อธิวัฒน์

Field of study : Art Education

Principal Advisor's signature :

Academic Year : 2008

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รศ.ดร. สันติ คุณประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ข้อคิด แนวทางในการ ดำเนินการวิจัย ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีโดยเสมอมา ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ที่ร่วมพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ ประธานสอบ วิทยานิพนธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงงาน วิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์และถูกต้อง ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุ ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่เคยให้วิชาความรู้

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้ เสียสละเวลาในการตรวจสอบและให้คำแนะนำต่างๆ ในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจุไรรัตน์ ในความช่วยเหลือให้ความ ยินดีในการเข้าทำการวิจัย และขอบคุณเด็กนักเรียนทุกคนที่ตั้งใจเรียน และให้ความร่วมมือในการ ทำการเรียนการสอน

ขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และกำลังใจในการทำ การวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณแม่และพ่อ ที่เคารพยิ่ง ตลอดจนญาติพี่น้องทุกคนที่ คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ จนประสบผลสำเร็จในการทำวิจัยครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
สมมติฐานของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
องค์ความรู้เกี่ยวกับเด็กอนุบาล.....	14
พัฒนาการเด็กอนุบาล.....	14
ทฤษฎีปรัชญาการศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา.....	20
การจัดประสบการณ์เด็กอนุบาล.....	24
ศิลปศึกษาสำหรับเด็กอนุบาล.....	30
การจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา.....	31
ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา.....	32
พื้นฐานการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา.....	40
การจัดประสบการณ์ศิลปศึกษา.....	43
ความหมายของการจัดประสบการณ์ศิลปศึกษา.....	43
คุณค่าการจัดประสบการณ์ศิลปศึกษา.....	44

บทที่

2	หลักการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษา.....	47
	องค์ประกอบการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษา.....	55
	การประยุกต์ทฤษฎีของฟรอยด์เข้ากับการจัดประสบการณ์ศิลปะ.....	75
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	77
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	87
	การศึกษารวบรวมข้อมูล.....	87
	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	87
	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย.....	87
	การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สรุปและอภิปรายผล.....	91
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติ ของแบบประเมินความรู้.....	98
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละ ของแบบประเมินทักษะ.....	99
	ตอนที่ 3 การสรุปข้อมูลเชิงบรรยาย ของแบบประเมินด้านเจตคติ.....	107
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	114
	สรุปผลการวิจัย.....	115
	อภิปรายผลการวิจัย.....	118
	ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัย.....	123
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	124
	รายการอ้างอิง.....	125
	ภาคผนวก.....	134
	ภาคผนวก ก	135
	ภาคผนวก ข	136
	ภาคผนวก ค	141
	ภาคผนวก ง	190
	ประวัติผู้เขียน.....	194

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน จากแบบประเมินความรู้ก่อนและหลังทดลอง วิเคราะห์โดยค่าที (t-test).....	98
4 ค่าคะแนน และค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะ ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ 1 เรื่องเส้น.....	100
5 ค่าคะแนน และค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะ ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ 2 เรื่องรูปร่าง.....	101
6 ค่าคะแนน และค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะ ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ 3 เรื่องรูปทรง.....	102
7 ค่าคะแนน และค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะ ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ 4 เรื่องสี.....	103
8 ค่าคะแนน และค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะ ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ 5 เรื่องน้ำหนัก.....	104
9 ค่าคะแนน และค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะ ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ 6 เรื่องพื้นผิว.....	105
10 ค่าคะแนน และค่าร้อยละ ของแบบประเมินด้านทักษะของนักเรียน ในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์.....	106
11 ค่าความถี่และค่าร้อยละ จากแบบประเมินด้านเจตคติ ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ 1 เรื่องเส้น.....	107
12 ค่าความถี่และค่าร้อยละ จากแบบประเมินด้านเจตคติ ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ 2 เรื่องรูปร่าง.....	108
13 ค่าความถี่และค่าร้อยละ จากแบบประเมินด้านเจตคติ ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ 3 เรื่องรูปทรง.....	109
14 ค่าความถี่และค่าร้อยละ จากแบบประเมินด้านเจตคติ ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ 4 เรื่องสี.....	110
15 ค่าความถี่และค่าร้อยละ จากแบบประเมินด้านเจตคติ ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ 5 เรื่องน้ำหนัก.....	111

- 16 ค่าความถี่และค่าร้อยละ จากแบบประเมินด้านเจตคติ
 ในแผนการจัดประสบการณ์ที่ 6 เรื่องพื้นผิว..... 112
- 17 ค่าเฉลี่ยร้อยละ ของแบบประเมินด้านเจตคติ จากการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก
 ระหว่างการเรียนรู้ในแผนการจัดประสบการณ์..... 113